

KAPhálózat

INNOVÁCIÓT ÉS DIGITALIZÁCIÓT
TÁMOGATÓ EGYSÉG

A szénmegkötés lehetőségei a mezőgazdaságban és a karbongazdálkodás fejlődése az EU-ban

Óvári Csilla, AKI-ITE

Martonvásár, 2025. június 24.

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Innovációt és Digitalizációt Támogató Egység (ITE)

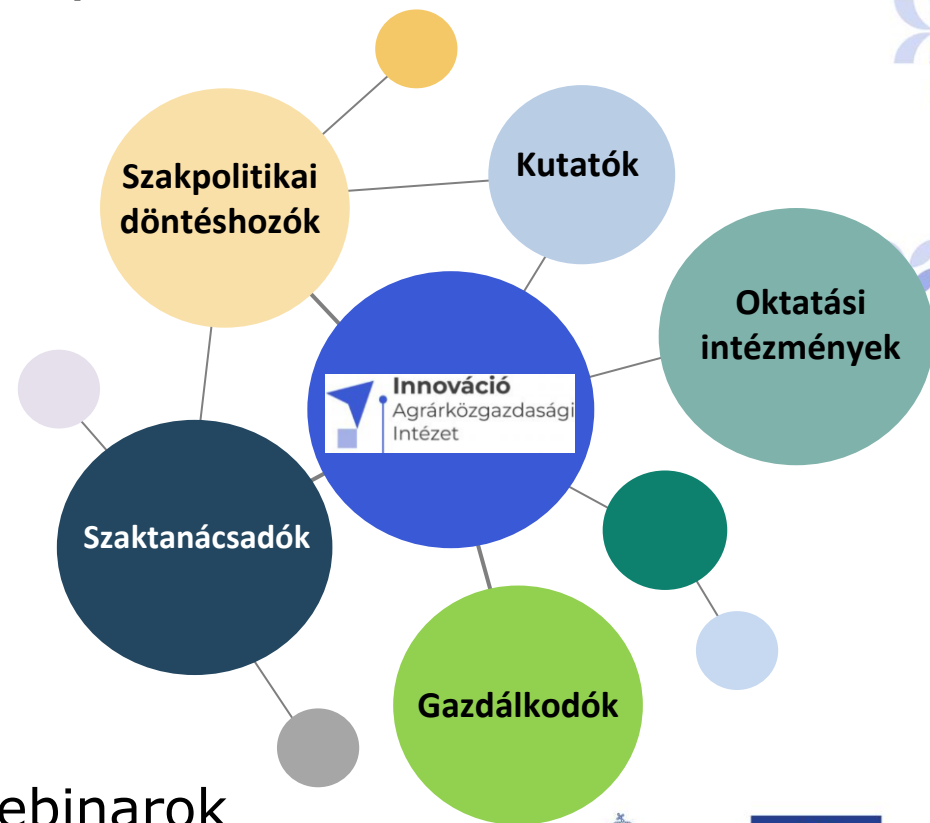
2024-ben alakult meg az Agrárközgazdasági Intézet (AKI) részeként, a nemzeti KAP hálózat tagjaként

Célja:

- Az agráriumban érintett szereplők összekapcsolása
- Tudásáramlás és együttműködések erősítése
- Innovatív megoldások támogatása
- Nemzetközi tapasztalatszerzés
- Bekapcsolódás különböző kutatási keretprogramokba

Elérhetőség: ite.aki.gov.hu - podcastok, hírlevelek, webinarok

Kapcsolat. Tudásáramlás. Innováció.

Mezőgazdaság

Klíímaváltozás

Üvegházhatású gázok a mezőgazdaságban metán (CH_4), dinitrogén-oxid (N_2O), szén-dioxid (CO_2)

A legfontosabb kibocsátási források:

- haszonállatok emésztése
- trágyatárolás és -kezelés
- mezőgazdasági talajok - tápanyagutánpótlás

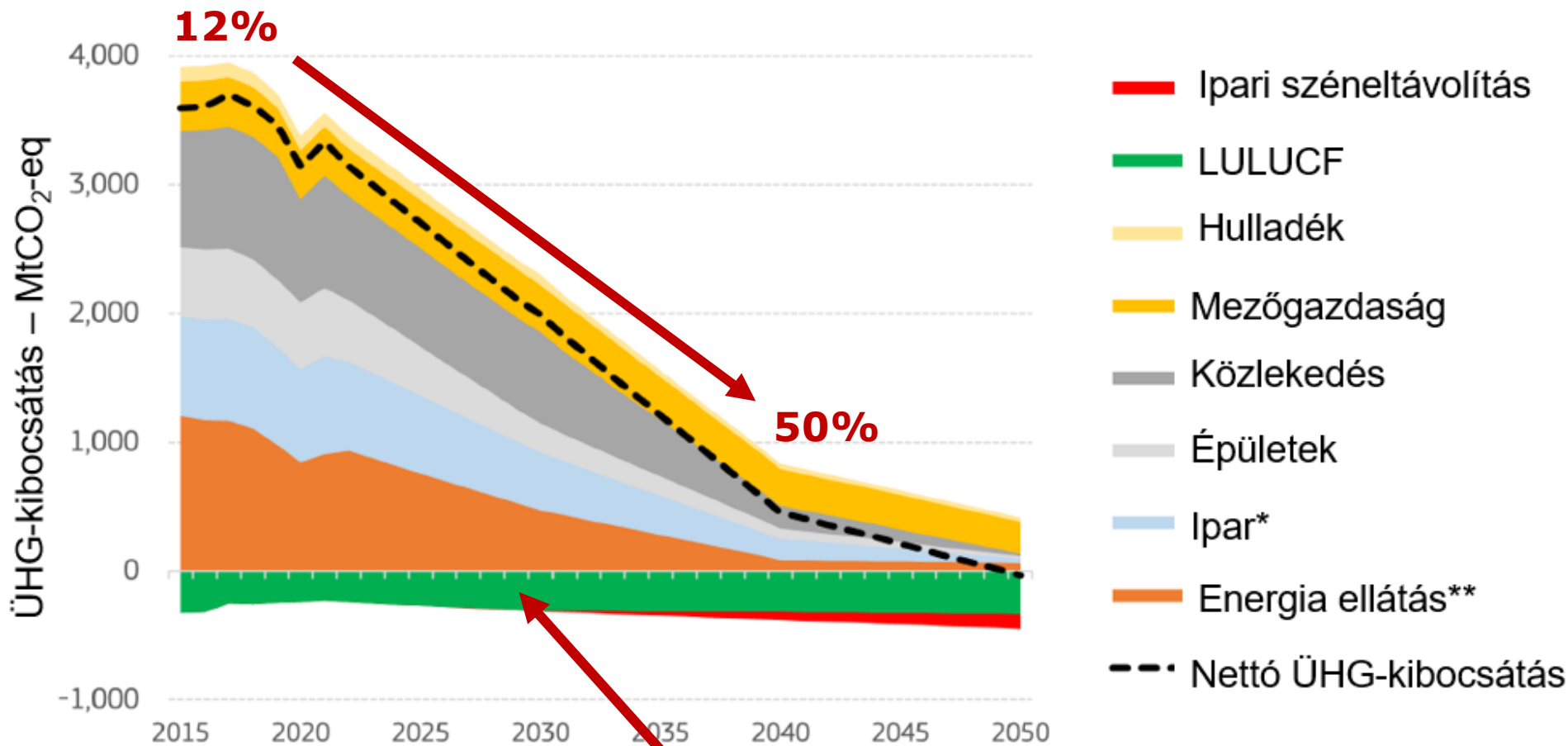

A légköri szén-dioxid elnyelhető (szénmegkötés):

- biomasszában (növényekben, növényi maradványokban, stb.)
- talajban

Mi a mezőgazdaság szerepe a klímasemlegesség elérésében?

*Nem tartalmazza a nem-BECCS ipari széneltávolítást

** Beleértve BECCS

Forrás: EC(2024)

A szénmegkötés növelése

Melyek a szénmegkötő gazdálkodási gyakorlatok?

**2024/3012 EU
rendelet
carbon farming**

- **erdőtelepítés**
- **agrárerdészeti rendszerek**
- **regeneratív mezőgazdasági gyakorlatok:** takarónövények, zöldtrágyázás, csökkentett talajművelés, nem termelő tájképi elemek → talajerózió csökkentése, talaj szervesanyag tartalmának növelése
- **célzott földhasználatváltás:** szántóterületek pihentetése, állandó gyepterületek kialakítása, tőzeglápok, vizes élőhelyek helyreállítása
- **fenntartható tápanyaggazdálkodás:** műtrágya-felhasználás optimalizálása, tápanyagveszteség csökkentése
- **fenntartható erdőgazdálkodás**
- **állattenyésztésből eredő ÜHG-kibocsátás csökkentés**

Mezőgazdasági karbongazdálkodás (carbon farming)

Mivel jellemezhetők a szénmegkötő gazdálkodási gyakorlatok?

Művelt mezőgazdasági terület csökken.

- **erdőtelepítés**
- **célzott földhasználatváltás:** szántóterületek pihentetése, állandó gyepterületek kialakítása, tőzeglápok, vizes élőhelyek helyreállítása

Művelési mód változik.

- **regeneratív mezőgazdasági gyakorlatok:** takarónövények, zöldtrágyázás, csökkentett talajművelés, nem termelő tájképi elemek
- **fenntartható tápanyaggazdálkodás:** műtrágya-felhasználás csökkentése, tápanyagveszteség csökkentése

➤ **agrárerdészeti rendszerek**

Terméskiesés?

Költségek?

Tudás?

Egyéb kedvező hatások?

Mennyire terjedtek el ezek a gyakorlatok?

	Gazdálkodási gyakorlat	A gyakorlat hazai elterjedtsége
1	Erdőtelepítés, fásítás	Az éves erdőtelepítések átlaga 2020-2022 között 6500 hektár körül alakult, (AM, Erdőmérleg 2020, 2021, 2022). VP: 4661 db támogatott pályázat (palyazat.gov.hu)
2	Agrárerdészeti rendszerek	2016-ban 36 100 hektár , többnyire fás legelőt jelent (Vityi et al., 2018). VP: 57db támogatott pályázat (palyazat.gov.hu)
3	Vizes élőhelyek kialakítása	VP: 4 db támogatott pályázat (palyazat.gov.hu)
4	Takarónövények	2016-2023 között a szántóterületek 2,5 %-áról 11,1 %-ára nőtt (KSH, GSZÖ 2023).
5	Talajkímélő művelés	2016-2023 között a szántóterületek 9.4 %-áról 33,4 %-ára nőtt (KSH, GSZÖ 2023).
6	Forgatás nélküli talajművelés (direktvetés)	2016-2023 között a szántóterületek 1 %-áról 2,2%-ra nőtt (KSH, GSZÖ 2023) 2024-ben 24 600 hektár területre érkezett pályázat az AKG Talajmegújító szántó programra. (AM, 2025)

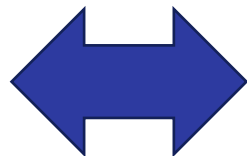
Mi a mezőgazdasági karbongazdálkodás (carbon farming)?

Európai Bizottság közleménye a Fenntartható szénkörfogásokról (2021):

- **Fenntartható gazdálkodási gyakorlatok:** a biomasszában (növényekben) és a talajban történő szénmegkötés növelése érdekében.
- A karbongazdálkodás a **szénmegkötést ösztönző zöld üzleti modell.**
- A mezőgazdasági termelők **többletjövedelemhez** juthatnak a mezőgazdasági tevékenységük során megkötött szén-dioxid mennyisége után.
- Kulcsfontosságú **klímapolitikai eszköz** az Európai Zöld Megállapodásban meghatározott klíma-semlegességi célkitűzés eléréséhez.
- **Egyéb uniós zöld célkitűzések** teljesítéséhez is hozzájárul

Agrártámogatási rendszer

Karbonkereskedelem

Tevékenység-alapú megközelítés:

A környezet- és klímavédelmi szempontból kedvező gyakorlat teljesítése esetén fizet a termelőnek

AKG, AÖP, ÖKO

Eredmény-szemléletű megközelítés:

A megkötött CO₂-mennyiség után fizet a termelőnek.

A mezőgazdasági és erdőgazdálkodási tevékenység új terméke: a karbonkredit.

**Feltétele:
a megbízható tanúsítási rendszer**

Milyen tevékenységeket szeretne ösztönözni az Európai Bizottság?

2024/3012 EU rendelet alapján a következő kritériumoknak kell megfelelni:

- **Számszerűsíthető** (mérhető) a ÜHG-kibocsátása/elnyelése és a szokásos gazdálkodási gyakorlathoz képest többlet szénmegkötést vagy kevesebb kibocsátást eredményez
- **Addicionális:** nem kötelező, a szokásos gazdálkodási gyakorlattól eltér, önkéntesen választják a kedvező környezeti hatása miatt
- **Hosszú távra** eltávolítja, tárolja a szén-dioxidot
- **Ellenőrizhető** és szigorú felelősségi szabályoknak felel meg (ha a termelő hibájából a megkötött szén-dioxid újra kibocsátásra kerül, azért felelősséget kell vállalni)
- Független tanúsító szervezet által **tanúsított**

Hogyan lehet részt venni a karbonkereskedelemben?

1. Fenntartható mezőgazdasági gyakorlat választása önkéntesen 5-10-15-20 évre kötelezettségvállalás

2. A gyakorlat tanúsítása:

- a tevékenység kezdetekor adatgyűjtés, talajmintavétel
- a tevékenységi időszak során rendszeresen és a végén adatszolgáltatás, talajmintavétel

Tanúsító szervezet igazolja a tevékenység során keletkező karbonkredit mennyiségét.

3. A keletkezett karbonkredit értékesíthető vagy saját kibocsátáscsökkentési kötelezettség ellentételezésére felhasználható.

4. A tevékenységre vonatkozó ellenőrzési (monitoring) időszak a kötelezettségvállalás időszaka után még 5 évig folytatódik

Milyen változatai vannak a karbonkereskedelemnek?

- 1. Önkéntes karbonpiacok** (voluntary carbon market – VCM)
- 2. Nagyobb feldolgozó- és élelmiszeripari vállalatok programjai:**
  - Az alapanyag-beszállítóiktól vesznek karbonkrediteket
  - Cél: a vállalati fenntarthatósági célkitűzések teljesítése
- 3. Emissziókereskedelmi rendszer**
  - Mely gazdasági szereplőnek legyen kibocsátás-csökkentési kötelezettsége?
- 4. Támogatási rendszerrel kombinálva**
  - A kifizetés egy része tevékenység alapon
  - A másik része a ténylegesen tanúsított karbonkredit alapján

Hol tart a karbonkereskedelmi rendszer kialakítása?

Tavaly év végén: 2024/3012 EU rendelet (keretjogszabály)

Következő lépések:

➤ **Jogszabályi háttér kiépítése**

Végrehajtási rendeletek megalkotása (2025),

Tanúsítás módszertanáról, a szükséges ellenőrzésekről (2026)

➤ **Adatbázisok felépítése**

➤ **Tanúsító szervezetek akkreditálása**, tanúsítás kezdete (2026-tól)

➤ **Nyilvántartási rendszer kialakítása** (2028-ig) – kettős elszámolás elkerülése érdekében

A rendszer kialakítása nem minden carbon farming tevékenységekre történik egyszerre.

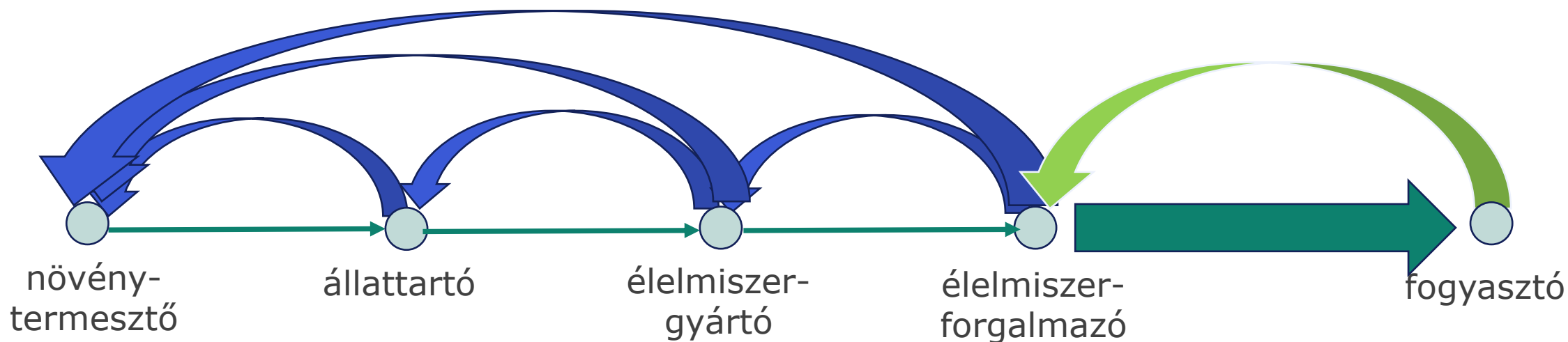
**A rendelet hatályának kiterjesztése (2026-ban felülvizsgálat):
fenntartható erdőgazdálkodás, állattenyésztés**

További kérdések

Önkéntes tevékenységek vagy kötelezettség ÜHG-kibocsátás csökkentésre?

Melyik gazdasági szereplő legyen kötelezett ÜHG-kibocsátás csökkentésre az élelmiszerláncban?

Amelyik szereplőnél a kibocsátás-csökkentési kötelezettség felmerül, többletköltsége merül fel. Hogyan hat ez az élelmiszerek árára?

A fogyasztói magatartás megváltoztatása (pl. áttérés az egészségesebb, növényi alapú étrendre) befolyásolhatja az élelmiszerelőállítást?

Összefoglalás

- A karbonkereskedelem **hosszútávú célokat** szolgál, hosszú távú elköteleződést jelent.
- **Többletjövédelmet eredményez** a kedvező gyakorlatot végző termelők számára. Az előállított mezőgazdasági termékek mellett a keletkező karbonkredit is bevételt termel.
- **A kibocsátáscsökkentés, szénmegkötés költségét megtéríti.**
- A carbon farmingba beleérthető gyakorlatok egy része gazdasági hasznot eredményez, **segíti a klímaváltozáshoz való alkalmazkodást.**
- **A 2027 utáni KAP időszakban várhatóan nő a jelentősége,** az Európai Bizottságnak komoly menetrendje van a klímasemlegesség elérésére.
- **A mezőgazdaságnak is szerepet kell vállalni a üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésében,** ehhez ösztönzőt jelenthet a karbonkereskedelem.
- A karbonkereskedelem nemcsak közösségi forrásokat, hanem **magánforrásokat** is bevon a kibocsátás-csökkentés finanszírozásába.

KAPhálózat

INNOVÁCIÓT ÉS DIGITALIZÁCIÓT
TÁMOGATÓ EGYSÉG

Köszönöm

a figyelmet!

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

